

จดหมายเปิดผนึกกรณีเขื่อนดอนสะโฮง กระบวนการปรึกษาหารือแค่พิธีกรรม ไร้ความหมาย-ไม่มีส่วนร่วม

เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง
5 มกราคม 2558

ตามที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ประกาศดำเนิน โครงการเขื่อนดอนสะโฮง แขวงจำปาสัก ทางตอนใต้ของ สปป.ลาว ซึ่งจะเป็นเขื่อนแห่งที่ 2 บนแม่น้ำโขงตอนล่าง และได้นำโครงการนี้เข้าสู่กระบวนการ PNPCA ซึ่งจะต้องมีการดำเนินกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า (Prior Consultation) ในแต่ละประเทศ ตามข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ.2538 กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน ซึ่งต่อมาคณะกรรมการร่วม 4 ประเทศ ได้ตกลงเริ่มในปลายเดือนกันยายน 2557 และจะสิ้นสุดระยะเวลา 6 เดือนในเดือนมกราคม 2558

ในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2557 สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย โดยกรมทรัพยากรน้ำ ได้ดำเนินการ “ให้ข้อมูลโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง” ใน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี นครพนม เชียงราย หนองคาย และ เลย ตามลำดับ และในวันที่ 7 มกราคม ศกนี้ กำหนดจะจัดเวที ณ สโมสรทหารบก กรุงเทพมหานคร

เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง ได้ติดตามกระบวนการดังกล่าวมาอย่างใกล้ชิด และเคยมีจดหมายไปยังกรมทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส ทำหน้าที่ของหน่วยงานรัฐเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนที่พึ่งพาทรัพยากรแม่น้ำโขงในการดำรงชีพ มิใช่เพียงจัดให้แล้วเสร็จไปโดยเร็ว หรือเป็นเพียงเครื่องมือของอุตสาหกรรมเขื่อนและกลุ่มทุน

อย่างไรก็ตาม พบว่าข้อเรียกร้องต่างๆ ของเครือข่ายฯ ไม่ได้นำมาปฏิบัติแต่อย่างใด เวทีที่จัดทั้ง 5 ครั้ง เป็นเพียงการบอกกล่าว “ให้ข้อมูลโครงการ” แต่ถึงกระนั้นผู้จัดก็ยังไม่สามารถให้ข้อมูลผลกระทบอย่างกระจ่างชัด โดยเฉพาะผลกระทบข้ามพรมแดนที่จะเกิดขึ้น ไม่สามารถตอบคำถาม ข้อกังวลของชาวบ้านได้ และไม่มีเหตุอันใดที่จะทำให้เชื่อว่า กระบวนการนี้จะนำไปเป็นพื้นฐานในการพิจารณาและตัดสินใจในโครงการเขื่อนที่จะสร้างผลกระทบร้ายแรงต่อระบบนิเวศแม่น้ำโขงซึ่งเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าของภูมิภาค

นายนิวัฒน์ ร้อยแก้ว ประธานเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา กล่าวว่า “ประชาชนในลุ่มน้ำโขงคนที่อาศัยริมโขง เราได้แสดงจุดยืนชัดเจนตั้งแต่นั้นแล้วว่า ไม่เอาเขื่อน ไม่ว่าจะเขื่อนตอนบนในจีน หรือเขื่อนตอนล่าง การจัดเวทีง่าย ๆ เชิญคนไม่กี่คนมานั่งฟัง ไม่มีรายงานผลกระทบข้ามพรมแดน ไม่ดูภาพรวมของเขื่อนบนแม่น้ำโขงทั้งหมด ตั้งแต่จีน และ 11 เขื่อนตอนล่าง แบบนี้ก็เป็นแค่พิธีกรรมเท่านั้น”

นอกจากนี้ การจัดประชุม ในวันที่ 7 มกราคม ยังใช้สถานที่สโมสรทหารบก เป็นการตอกย้ำว่า กรมทรัพยากรน้ำปราศจากความจริงจัง และไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยในฐานะผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการ และทำให้บรรยากาศในการเข้าร่วม และแสดงออกต่อข้อกังวล ไม่สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวพวกเราจึงไม่เห็นด้วย และไม่เข้าร่วมเวทีในครั้งนี้

แม่น้ำโขง เป็นดั่งมารดาของประชาชนอย่างน้อย 60 ล้านคนในลุ่มน้ำตอนล่าง เฉพาะในประเทศไทยก็กินพื้นที่ถึง 8 จังหวัด ทั้งในภาคเหนือและภาคอีสาน มิใช่สมบัติส่วนตัวของผู้หนึ่งผู้ใด การตัดสินใจใดๆ ต่อแม่น้ำโขง จึงจำเป็นต้องอิงที่จะต้องอยู่บนฐานของข้อมูลที่เพียงพอ กระบวนการที่โปร่งใส และเป็นประชาธิปไตย

เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง ยืนยันขอเรียกร้องในการจัดกระบวนการปรึกษาหารือ (Prior Consultation) ตามข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ.2538 ดังนี้

1. ให้ขยายระยะเวลาการจัดทำกระบวนการปรึกษาหารือ ออกไปอีกมากกว่า 6 เดือน เพื่อให้เพียงพอที่จะดำเนินการให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านในการประกอบการตัดสินใจ
2. ให้มีการจัดเวทีการปรึกษาหารือในพื้นที่ 8 จังหวัดริมแม่น้ำโขงอย่างครอบคลุม อย่างน้อย 1 เวที ในทุกอำเภอริมแม่น้ำโขง โดยให้ประกาศล่วงหน้า เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถลงทะเบียนเข้าร่วมได้อย่างกว้างขวาง
3. ให้มีการแปลเอกสารโครงการเขื่อนดอนสะโฮง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาไทย โดยต้องเป็นข้อมูลที่เพียงพอในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ เพื่อเผยแพร่ล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน ในแต่ละเวทีดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจ และเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้ผู้ลงทุนเอกชน เจ้าของโครงการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ส่งผู้แทนเข้าร่วมเวทีเพื่อตอบคำถามจากประชาชนให้รอบด้าน
5. ให้ดำเนินการบนฐานของการเคารพต่อสิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการป้องกันผลกระทบ โดยเฉพาะชุมชนที่อาจต้องแบกรับภาระต้นทุนและผลกระทบของโครงการในระยะยาว
6. ให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน ทั้งของประเทศไทย ในภูมิภาค และในระดับสากลอย่างเคร่งครัด

เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง (The Network of Thai People in Eight Mekong Provinces)

สำนักงานเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา

62 ม.8 บ.เวียงแก้ว อ.เชียงของ จ.เชียงราย

อีเมล thaimekongpeople@gmail.com